

Архив • Archives

В тази рубрика се представят без редакционен коментар публикувани или непубликувани исторически документи и свидетелства, за които е преценено, че съдържат важни акценти, които могат да бъдат повод за размисъл и имат значение и за съвременното българско общество.

ПРОГРАМА ПО ХИМИЯ ЗА ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ УЧИЛИЩА (1896)

Педагогическите училища са средни училища, които подготвят учители за началните училища (I — IV клас). Имало е мъжко педагогическо училище (турско) в Шумен, девически педагогически училища в Шумен, Стара Загора и София и смесени педагогически училища в Ямбол, Казанлък, Харманли, Панагюрище, Самоков, Орхание (Ботевград), Неврокоп (Гоце Делчев), Лом, Ловеч, Севлиево, Горна Оряховица, Луковит и Берковица. По бюджетни причини тези училища са закрити след учебната 1932/1933 година.

№	Предмети	I к.,ч	II к.,ч	III к.,ч	IVк.,ч	общо
1	Закон Божи	2	1	3	1/2	51/2
2	Български език	5	4	3	3	15
3	Психология, нравоучение и педагогик	-	3	3	3	9
4	Училищна практика	-	-	3	7	10
5	Математика	4	3	2	2	11
6	Гражданска наука и политическа икономика	-	-	-	2	2
7	История и география	3	3	3	2	11
8	Физика и химия	3	3	2	-	8
9	Стопанство	-	-	1	1	2
10	Хигиена и популярна медицина	-	-	-	2	2
11	Естествена история	2	2	2	-	6
12	Руски език	2	2	1	-	5
13	Рисуване и краснопис	3	3	2	2	10
14	Пеене и цигулка	2	2	2	2	8
15	Гимнастика	2	2	2	2	8
16	Ръчна работа	2	2	2	1	7
17	Френски или немски език	2	2	2	2	8

Забележка: Разпределение на седмичните часове в четирите курса на следване.

ХИМИЯ

II курс — 2 часа седмично

Неорганична химия

Разлика между физично и химично явление; Въздух; Кислород и азот; Вода; Понятие за прости и сложни тела. Химически формули; Водород; Хлор, хлороводород и йод; Понятие за киселина; Атом и молекула — химическа сила (афинитет), атомно тегло; Закон за постоянните пропорции; Амониак и азотна киселина; Сяра, сероводород, серен двуокис, сярна киселина. Серовъглерод; Фосфор, фосфорен анхидрит и фосфорна киселина. Кибрит; Въглерод, въгекис и въгледуокис; Горене, дишане; Закон за постоянството на веществото; Силиций (кремний), силициев двуокис, силициева киселина; Общи свойства на металите; Метали: натрий, калий, радикал амоний, калций, магнезий, алуминий, цинк, живак, мед, сребро, желязо, олово, калай, злато, платина; Сравнително изучаване на техните свойства според естествени групи и образуване на окиси, основи и соли от тях. Редукция на метални съединения. Добиване на по-важните метали; Кратки познания от кристалографията. Таблици за твърдостта; По-важни метални съединения, изучавани с особено внимание към минералогията; Окиси: калциев окис, магнетит, хематит, куприт; Основи: калиева, натриева, вод. амониак, гасена вар (хоросан); Хлориди: готварска сол, калиев цианид, нишадър, калциев хлорид, сребърен хлорид; Нитрати: чилска и обикновена силитра. Барут; Карбонати: сода, поташа, калцит, магнезит, доломит, сидерит, малахит; Сулфати: глауберова сол, горчица сол, гипс, син камък, зелен камък; Силикати: ортоклаз, глини, глинени изделия, стъкло, цимент. Калиев хлорат, белилна вар, калциеви фосфати; Начини за познаване на тези елементи и съединения, които се намират като минерали.

III курс — 1 час седмично

Органична химия

Понятие за органичните съединения; Въглеводороди: метан, етилен, ацетилен, земно масло, газ (петролей), бензол, нафталин, терпентин; Спиртове (алкохоли): обикновен спирт, патоки, ферментация (вино, бира и др.). Глицерин. Нитроглицерин (динамит); Етери: обикновен етер; Въглехидрати (захари): гроздена захар, овощна захар, обикновена захар, скорбяла, целулоза (фабрикация на хартията), нитроцелулози. Гуми; Киселини: мравчена, оцетна, маслена, палмитинова, стеаринова и олеинова. Масти, сапун,

свещи. Млечна, оксалова, ябълчна, винена и лимонена киселина. Фенол (карболова киселина), пикринова киселина, Анилин; Бои (багрила): индиго (синило), кошенил (кърмъз); Растителни алкалоиди: никотин, кофеин (теин), хинин, морфин, стрихнин; Етерични масла: розово масло, смоли; Белтъчни вещества: албумин, казеин и фибрин. Туткал.

Забележка: Учениците правят елементарни опити под ръководството на учителя.

ПРИЛОЖЕНИЕ

Свидетелства за учителска правоспособност на ученичка от Софийското девическо педагогическо училище, 1909 г. Тези свидетелства се подписват от Министъра на народното просвещение, тогава Никола Мушанов:

Източник: Училищен преглед 1, 841-886 (1896)

Б.В. Тошев